

Koristevesieläimien kaupallinen tuonti EU-maista, Norjasta, Islannista, Liechtensteinista ja Sveitsistä Suomeen

Tämä ohje koskee kaikkia niitä toimijoita, jotka tuovat tässä ohjeessa tarkoitettuja koristevesieläimiä (kalat, äyräiset ja nilviäiset) EU-maista, Norjasta, Islannista, Liechtensteinista tai Sveitsistä Suomeen lemmikkieläinkauppoihin, puutarhamyymälöihin, puutarhalampiin, näyttelyakvaarioihin tai muihin kaupallisiin tiloihin, joista ei ole suoraa yhteyttä luonnonvesiin. Tämä ohje ei koske yksityistä henkilöä, joka tuo mukanaan lemmikiksi tarkoitettuja koristevesieläimiä tai tilaa niitä muista EU-maista edellyttäen että vesieläimiä tai niiden jälkeläisiä ei ole tarkoitettu myytäväksi tai välitettäväksi edelleen ja että vesieläimiä ei pidetä kaupallisissa akvaarioissa tai kaupallisissa puutarhalammissa. Tuonnilla tarkoitetaan eläinten siirtoja.

Vesiviljelyeläinten ja niiden sukusolujen tuonnista ja viennistä EU-maiden, Norjan ja Sveitsin välillä on Evira antanut erilliset ohjeet. Niitä ohjeita noudatetaan myös aina silloin kun tuodaan koristevesieläimiä tiloihin, joista on suora vesiyhteys luonnonvesiin. Ohjeet sekä tarkemmat tuontivaatimukset näiden osalta on löydettävissä Eviran internetsivuilta.

1. Rekisteröidy tuojaksi Eviraan

Jokaisen koristevesieläimiä kaupallisessa tarkoituksessa tuovan tuojan pitää rekisteröityä Eviran rekisteriin eläinten tuojista ja viejistä. Hakemus on suositeltavaa tehdä vähintään 10 arkipäivää ennen ensimmäistä tuontia.

Rekisteröinti on voimassa kolme vuotta, ja se uusitaan hakemuksesta. Toimija poistetaan rekisteristä rekisteröinnin voimassaoloajan päätyttyä, ellei rekisteröintiä ole uusittu tai sitä ole peruutettu aiemmin muusta syystä.

Rekisteröinti on maksullinen. Hakemuksen voi tehdä vapaamuotoisena tai sähköisellä lomakkeella. Lomake löytyy Eviran internetsivuilta:

<https://www.evira.fi/elaimet/tuonti-ja-vienti/eu-jasenmaat-norja-ja-sveitsi/>

Rekistereistä vastaa
toimistos sihteeri Hannele Kohtala
puh. +358 (0)50 574 4619
hannele.kohtala@evira.fi

Asiasta säädetään eläintutilain 441/2013 60 §:ssä ja MMM:n asetuksen 1024/2013 4 §:ssä.

2. Hyväksytyt tuontimaat

Koristevesieläimiä saa tuoda Suomeen kaikista EU-maista, Norjasta, Islannista, Liechtensteinista ja Sveitsistä edellyttäen, että Komission asetuksen (EY) N:o 1251/2008 tuonnin ehdot täytyvät sekä alkuperämaan että alkuperälaitoksen suhteen.

Eläintautiepidemioista voi kuitenkin aiheutua nopeasti muuttuvia rajoituksia tuontimaissa ja alueissa. Ajan tasalla olevat ns. suojapäätökset näistä rajoituksista löytyvät maa- ja metsätalousministeriön internetsivuilta osoitteesta:
<http://mmm.fi/lainsaadanto/elaimet-elintarvikkeet-ja-terveys/komission-suojapaatokset>

Asiasta säädetään komission asetuksessa (EY) N:o 1251/2008.

3. Eläinten terveyttä koskevat vaatimukset

3.1 Yleiset vaatimukset:

1. Vesieläimissä ei ole tarttuvien tautien kliinisiä oireita.
2. Vesieläimillä ei ole siirto rajoituksia kohonneen, selittämättömän kuolleisuuden takia.
3. Vesieläimiä ei ole tarkoitettu hävitettäväksi tai teurastettaviksi tautien hävittämiseksi.
4. Vesieläimet ja sukusolut on kuljetettava olosuhteissa, jotka eivät muuta niiden terveydentilaa.
5. Tuontierä on merkitty siten, että niiden alkuperä voidaan jäljittää
6. Tuotuja vesieläimiä ei saa vapauttaa kalanviljelylaitoksiin tai muihin altaisiin, mistä ne voisivat karata luonnonvesiin. Vesieläinten kasvatusvesi ei saa olla suoraan yhteydessä luonnonvesiin. Vesieläinten siirtäminen tiloihin, jotka ovat avoimessa yhteydessä luonnonvesiin, edellyttää Eviran lupaa.
7. *Maahantuoijalla on oikeus vaatia tuotavalta materiaalilta enemmän kuin mitä viranomaiset voivat edellyttää. Laitokselta kannattaa esimerkiksi pyytää etukäteen raportti tehdyistä tarkastuksista sekä tutkituista ja todetuista taudeista muutamana vuoden ajalta, jolloin on mahdollista arvioida tautiseurannan luotettavuutta. On myös suositeltavaa tutustua laitoksen toimintatapaan yleensä.*

3.2 Tietyille taudeille herkkien lajien tuonnista on ilmoitettava TRACES-järjestelmällä.

Koristevesieläiminä tuotavista VHS-, IHN-, ISA-, SAV-, IPN-, G salaris tai SVC-taudeille herkistä lajeista* on aina tehtävä ilmoitus TRACES-järjestelmässä jos ne tuodaan Suomeen alueelle, joka on kyseisestä taudista vapaa tai jolla on vapauteen tähtäävä hävittämis- tai seurantaohjelma. Vapaan aseman saaneet alueet ja alueet joilla on vapauteen tähtäävä ohjelma voi tarkistaa komission päätöksistä 2009/177/EY ja 2010/221/EU. Lähettäjämaan toimivaltainen viranomainen lähettää ilmoituksen TRACES-järjestelmässä sähköisesti vastaanottajamaan viranomaisille. Malli ilmoituksesta suljettuihin koristetiloihin tarkoitetuista koristevesieläimistä löytyy liitteenä.

* Hauki (*Esox lucius*), kolja (*Gadus aeglefinus*), tyynenmerenturska (*Gadus macrocephalus*), turska (*Gadus morhua*), tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus* spp.), kirjolohi (*Oncorhynchus mykiss*), lohi (*Salmo salar*), taimen (*Salmo trutta*), puronieriä (*Salvelinus fontinalis*), nierä (*Salvelinus alpinus*), pohjois-amerikan harmaanieriä (*Salvelinus namaycush*), harjus (*Thymallus thymallus*), siika (*Coregonus* sp.), made (*Onos mustelus*), silli (*Clupea* spp.), kilohaili (*Sprattus sprattus*), piikkikampela (*Scophthalmus maximus*), oliivikampela (*Paralichthys olivaceus*), **karppi ja koikarppi** (*Cyprinus carpio*), marmoripaksuotsa (*Aristichthys nobilis*), **kultakala** (*Carassius auratus*), ruutana (*Carassius carassius*),

ruohokarppi (*Ctenopharyngodon idellus*), hopeapaksuotsa (*Hypophthalmichthys molitrix*), monni (*Silurus glanis*), suutari (*Tinca tinca*) ja säyne (*Leuciscus idus*).

Tällaisten koristevesieläinten tuojien tulee tätä ilmoitusta varten rekisteröityä TRACES -järjestelmään. Ohjeet rekisteröitymiseen löytyvät Eviran internetsivuilta osoitteessa: www.evira.fi > Eläimet > Tuonti ja vienti > TRACES > rekisteröityminen ja ongelmatilanteet. Jos luet tämän oppaan sähköistä versiota, linkki sivulle löytyy klikkaamalla [tästä](#). Kun toimija on rekisteröitynyt, ohjelma lähettää tiedon rekisteröitymisestä paikalliseen aluehallintovirastoon, jossa läänineläinlääkäri aktivoi toimijan TRACES - tilin. Aktivoinnin seurauksena ohjelma lähettää viestin toimijalle, että tili on aktivoitu.

TRACES –järjestelmään rekisteröitynyt toimija voi tehdä järjestelmään sisämarkkinakauppaan vaadittavan terveystodistuksen I osan tai sivutuotteiden kaupallisen asiakirjan. Toimija voi seurata järjestelmässä kaikkia omaan toimintaansa liittyviä - niin lähteviä kuin saapuvia terveystodistuksia. Järjestelmästä löytyvät myös kaikki sisämarkkinakaupan terveystodistusmallit.

Asiasta säädetään MMM:n asetuksessa 343/2010 ja komission asetuksessa (EY) N:o 1251/2008.

4. Muu asiaan kuuluva lainsäädäntö

4.1 Eläintautilain vaatimukset

Akvaarioyrittäjä on eläintautilain 441/2013 14 § perusteella velvollinen ilmoittamaan virkaeläinlääkärille, mikäli hän epäilee vesieläinten kuolleen tai sairastuneen vastustettavaan kalatautiin (kuten koikarpin herpesvirustauti KHV tai karpin kevätviremia SVC) tai uuteen vakavaan eläintautiin. Suljettuihin koristetiloihin tuotujen vesieläinten siirtäminen tiloihin, jotka ovat avoimessa yhteydessä luonnonvesiin, edellyttää Eviran lupaa.

4.2 Muuntogeenisiä koristekaloja koskevat ehdot

EU:n alueella on luvallista markkinoida ainoastaan sellaisia muuntogeenisiä koristekaloja, joilla on direktiivin 2001/18/EY mukainen markkinointilupa. Muuntogeenisiä koristekaloja koskevia lupahakemuksia ei kuitenkaan ole EU:ssa toistaiseksi tehty, joten kaikkien tällaisten kalojen tuonti Suomeen myyntitarkoituksessa on tällä hetkellä kiellettyä. Muuntogeenisiä kaloja on luvallista tuoda Suomeen ainoastaan geenitekniikkalain (377/1995) mukaista suljettua käyttöä varten. Tällöin kalojen vastaanottajalla tulee olla tehtynä geenitekniikkalain mukainen suljetun käytön ilmoitus/hakemus, jonka tyyppi määräytyy kyseisten kalojen ominaisuuksien perusteella. Lupaviranomaisena toimii geenitekniikan lautakunta. Lisätietoa: www.geenitekniikanlautakunta.fi

4.3 Kalojen kuljetus

Elävien kalojen kuljettajalla tulee olla eläinkuljettajalupa, joka haetaan oman kotipaikan toimivaltaiselta viranomaiselta, Suomessa luvat myöntää aluehallintovirasto. Lisätietoja eläinten kuljettamisesta löytyy Evira.fi sivuilta > Eläimet > Eläintensuojelu ja eläinten pito > Eläinsuojelu kuljetuksissa. Pääset suoraan sivustolle [tästä](#). Asiasta säädetään Euroopan neuvoston eläinkuljetusasetuksessa 1/2005.

Vesieläinten kuljetuksissa on varmistettava, että niiden terveydentila ei muutu kuljetuksen aikana eikä eläinten kuljetus vaaranna vesieläinten terveydentilaa lähtöpaikassa, kauttakuljetuspaikoissa tai määräpaikassa. Kuljetusveden vaihto on sallittu vain hyväksytyssä kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikassa. Suomessa vedenvaihtopaikat hyväksyy aluehallintovirasto. Asiasta säädetään eläintautilain /441/2013) 74 ja 76 §:ssä.

4.4 Haitalliset vieraslajit

EU:n jäsenmaat ovat hyväksyneet luettelon haitallisista vieraslajeista. Luetteloon kuuluvien lajien maahantuonti, kasvattaminen, myynti ja muu hallussapito sekä ympäristöön päästäminen on kielletty EU:n alueella. Lisäksi kansallisista haittalajeista säädetään valtioneuvoston asetuksella 1725/2015. Lisätietoja: http://mmm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/vieraslajien-maahantuontiin-rajoituksia

4.5 CITES-lupamenettely

Harvinaisia tai muuten uhanalaisia eläimiä maahantuotaessa on aina otettava huomioon villieläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskeva yleissopimus (CITES-sopimus), joka edellyttää eräiden eläinlajien kohdalla vienti- ja tuontilupia tai tuonti-ilmoitusta.

Lisätietoja saa Suomen Ympäristökeskuksesta puh. 0295 251 000, cites@ymparisto.fi tai Suomen Ympäristökeskuksen [internetsivuilta](#).

5. Tuontitarkastus

Tuojan on tarkastettava eläimet, niiden tunnistusmerkinnät ja tuontiasiakirjat välittömästi tuonnin jälkeen määräpaikassa. Jos tarkastuksen suorittaja toteaa, että tuontiasiakirjat tai tunnistusmerkinnät eivät täytä tuontia koskevia vaatimuksia tai ne ovat puutteelliset tai jos eläimen epäillään levittävän tarttuvaa tautia, eläimet on eristettävä määräpaikassa välittömästi ja asiasta on ilmoitettava kunnaneläinlääkärille.

Tuoja ei saa luovuttaa eläimiä toiselle vastaanottajalle, ennen kuin eläinten ja niitä seuraavien tuontiasiakirjojen on todettu täyttävän tuontivaatimukset.

Virkaeläinlääkäri voi tehdä pistokokein tarkastuksia ja ottaa niiden yhteydessä näytteitä määräpaikassa. Virkaeläinlääkärillä on oikeus tarkastaa eläimet ja tuontiasiakirjat myös kuljetuksen aikana.

Asiasta säädetään tarkemmin eläintautilain 64 §:ssä ja MMM:n asetuksen 1024/2013 5 ja 6 §:ssä.

6. Luettelon pito ja tietojen säilyttäminen

Tuojan on pidettävä luetteloa kaikista lähetyksistä. Luetteloa ja virallisia terveystodistuksia on säilytettävä vähintään 5 vuotta ja luettelosta on käytävä ilmi seuraavat asiat:

1. eläinten laji, määrä ja mahdolliset tunnisteen,
2. eläinten, alkioiden ja sukusolujen määrät,
3. tiedot toimitettujen eläinten, alkioiden ja sukusolujen lähettäjältä ja lähtöpitoa paikasta, vastaanottajasta ja määräraikasta,
4. tuontipäivämäärä,
5. tuontiasiakirjat, joita erän mukana on seurannut, sekä
6. jos vastaanotettuja eläimiä, alkioita tai sukusoluja luovutetaan eteenpäin, seuraavat tiedossa olevat vastaanottajat.

Asiasta säädetään eläintautilain 65 §:ssä ja MMM:n asetuksessa 1024/2013 8 §:ssä.

Liitteet

Ilmoitus suljettuihin koristeloihin tarkoitetuista koristevesieläimistä

Ajan tasalla oleva kansallinen lainsäädäntö löytyy internetosoitteesta:

<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/elaimet/lainsaadanto.html>

Ajan tasalla oleva EU-lainsäädäntö löytyy internetosoitteesta:

<http://eur-lex.europa.eu/fi/index.htm>

Ohje lainsäädännön etsimiseen:

<https://www.evira.fi/globalassets/elaimet/tuonti-ja-vienti/fi-sivut/miten-loydan-lainsaadantoa.pdf>

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. *Tulkinnat lainsäädännön soveltamisesta on erotettu kursivilla.* Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.